

Ohje, hyväksytty 19.12.2024, Dnro TRE:4805/00.01.01/2024

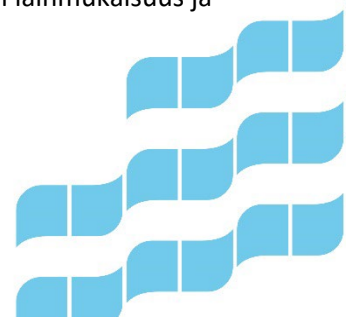
Eettinen kanava ja ilmoittajansuojelulain toimeenpano

1	Tampereen kaupungin eettinen kanava ja sen tavoitteet	1
1.1.	Ilmoittamisprosessi	2
1.1.1.	Ilmoittaminen käytännössä	2
1.1.2.	Määräaikojen noudattaminen ilmoittajalle vastaamisessa	3
1.2.	Ilmoitusten käsittely ja selvittäminen	3
1.2.1.	Ilmoitusten käsittely ja selvittäminen	3
1.2.2.	Käsittelytiimi ja sen tehtävät	3
1.2.3.	Eettinen ohjausryhmä ja sen tehtävät	5
1.2.4.	Ilmoitusten paikkansapitävyyden selvittäminen ja rikkomuksista seuraavat toimenpiteet	5
1.2.5.	Ilmoitusten säilyttäminen ja poistaminen	6
1.2.6.	Tietosuoja, salassapitovelvollisuus ja henkilötietojen käsittely	6
1.3.	Ilmoitettavat rikkomukset ja ilmoittajansuojelu	7
1.3.1.	Ilmoittajansuojelu	7
1.3.2.	Ilmoittajansuojelulain soveltamisala	8
1.3.3.	Vastatoimilta suojeltavat henkilöt	9
1.4.	Viestintä ja kouluttaminen	10
1.4.1.	Raportointi	10
1.4.2.	Viestintä henkilöstölle ja koulutukset	10
2	Valvovan viranomaisen ilmoittajansuojelulain mukaiset tehtävät	10

1 Tampereen kaupungin eettinen kanava ja sen tavoitteet

Tampereen kaupungin eettisen kanavan avulla henkilöstö, entiset työntekijät ja soti-
muskumppanien henkilöstö voivat ilmoittaa työnsä yhteydessä havaitsemistaan vää-
rinkäytöksistä ja lainrikkomuksista. Eettisen kanavan tavoitteena on vahvistaa kau-
pungin toimintakulttuuria niin, että lainrikkomuksista ja väärinkäytöksistä ilmoitta-
minen on turvallista, eikä ilmoittajaan kohdisteta vastatoimia. Tarkoituksena on si-
ten myös tehostaa rikkomusten ennaltaehkäisyä ja selvittämistä.

Laki Euroopan unionin ja kansallisen oikeuden rikkomisesta ilmoittavien henkilöiden
suojelusta (1171/2022), eli ilmoittajansuojelulaki, tuli voimaan 1.1.2023. Kysymys on
EU:n ilmoittajansuojeludirektiivin (2019/1937) täytäntöönpanosta. Lailla säädetään
suojelusta henkilöille, jotka tekevät kanavan kautta ilmoituksen työssään havaitse-
mistaan tai epäilemistään rikkomuksista tai toiminnasta, joka vaarantaa yleisen edun
toteutumisen. Suojelun saamisen edellytyksenä on ilmoituksen lainmukaisuus ja

kuuluminen erikseen määriteltyjen EU:n tai kansallisen oikeuden alojen piiriin. Turvallisen ilmoittamisen tavoitteena on tehostaa Euroopan unionin oikeuden ja kansallisen lainsäädännön täytäntöönpanon valvontaa.

Tampereen kaupungin perustama eettinen kanava ei ole yleinen palautekanava, vaan tarkoitettu ensisijaisesti vakavien, ilmoittajansuojelulaissa määriteltyjen väärinkäytösten ilmoittamiseen. Ilmoituksen voi kuitenkin tehdä eettisen kanavan kautta, vaikka ilmoittaja olisikin epävarma sen kuulumisesta lain piiriin. Ilmoittajansuojelulain soveltamisalaan kuulumattomien rikkomusten ja väärinkäytösten sekä muun sääntöjen vastaisen menettelyn ilmoittamisessa menetellään Tampereen kaupungin hyvä hallinto- ja johtamistapa -konsernimääräyksen (TRE:5268/00.01.01/2019) mukaan.

1.1. Ilmoittamisprosessi

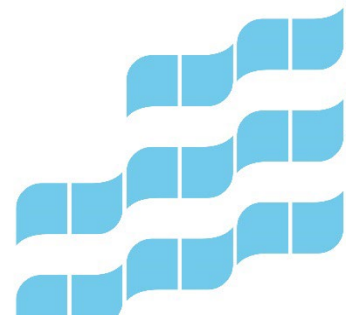
1.1.1. Ilmoittaminen käytännössä

Tampereen kaupungin eettinen kanava on verkossa toimiva palvelu, johon ilmoittaja voi ilmoittaa havainnostaan kirjallisesti. Ilmoituksen voi tehdä kaupunkiin työ- ja virkasuhteessa oleva henkilö, kaupungin entinen työntekijä tai kaupungin sopimus-kumppanin henkilöstöön kuuluva. Palveluun pääsee Taskun etusivulta tai kaupungin julkiselta internet-sivulta (www.tampere.fi/eettinenkanava).

Sivustolla on ohjeet ilmoittamiseen sekä käsittelijöiden yhteystiedot. Muiden kuin kaupunkiin työ- ja virkasuhteessa olevien tulee pyytää ilmoituskanavaan pääsykoodi ilmoitusten käsittelijöiltä, joiden yhteystiedot ilmoitetaan ajantasaisesti yllä mainitussa internetosoitteessa. On tärkeää, että ilmoittaja kuvaa ilmoituksessaan mahdollisimman täsmällisesti ja monipuolisesti havaintonsa rikkomuksesta. Ilmoittajaa ohjataan lisätietokysymyksillä, joihin vastaaminen ei ole kuitenkaan pakollista. Tavoitteena on, että ilmoituksen jättäminen olisi mahdollisimman helppoa, mutta ilmoitus sisältäisi kuitenkin selvittämisen kannalta olennaiset ja riittävät tiedot.

Ilmoituksen tekemisen yhteydessä ilmoittaja jättää yhteystietonsa. Yhteystietojen jättäminen mahdollistaa ilmoituksen käsittelyn, sillä käsittelijät voivat pyytää helposti lisätietoja ilmoittajalta. Lisätietopyyntöihin vastaaminen auttaa asian selvittämisessä merkittävästi. Selvittämisen kannalta olennaisten tietojen puuttuminen voi johtaa ilmoituksen käsittelemättä jättämiseen. Ilmoittaminen on mahdollista suomeksi tai englanniksi.

Eettistä kanavaa ei saa käyttää kiusaamis- tai vahingoittamistarkoituksessa. Tahallaan väärää tietoa antava ilmoittaja ei saa lain mukaista suojelua vastatoimilta. Tahallista väärän tiedon ilmoittamisesta voi seurata sakkorangaistus, jollei muualla

laissa ole säädetty ankarampaa rangaistusta. Lisäksi kyseeseen voi tulla vahingonkorvausvastuu ilmoituksen kohteelle aiheutetusta vahingosta.

1.1.2. Määräaikojen noudattaminen ilmoittajalle vastaamisessa

Ilmoittaja saa ilmoituksestaan järjestelmän antaman vastaanottokuittauksen. Lisäksi ilmoittaja saa kolmen kuukauden kuluessa ilmoituskanavan kautta tiedon siitä, mitä toimenpiteitä ilmoituksen perusteella on toteutettu tai toteutetaan. Salassa pidettäviä tietoja ei voida antaa. Käsittelijät voivat olla yhteydessä ilmoittajaan useamminkin lisätietojen saamiseksi.

1.2. Ilmoitusten käsittely ja selvittäminen

1.2.1. Ilmoitusten käsittely ja selvittäminen

Ilmoittajansuojelulain 14 §:n mukaan nimettävät ilmoitusten käsittelystä vastaavat henkilöt muodostavat ilmoitusten käsittelytiimin ja eettisen ohjausryhmän. Käsittelytiimi ja eettinen ohjausryhmä nimetään konsernijohtajan viranhaltijapäätöksellä.

Lisäksi viranhaltijapäätöksellä voidaan nimetä muita henkilöitä ilmoituskohtaisesti, mikäli se on ilmoituksen paikkansa pitävyyden selvittämiseksi tarpeen. Ilmoituksen selvittämiseksi nimettävien henkilöiden tulee olla riippumattomia. Näille henkilöille ei pääsääntöisesti anneta ilmoittajien henkilötietoja.

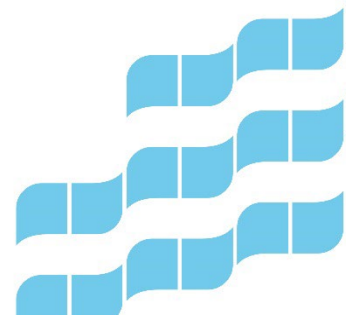
Ilmoituksen selvittäjäksi nimetyn tehtävänä on selvittää ilmoituksen paikkansapitävyys, huolehtia salassapidosta koko selvitysprosessissa ja raportoida käsittelijöille selvityksen tulokset. Lisäksi käsittelijöille tulee antaa tietoa siitä, ketkä ovat saaneet tietoa ilmoituksesta selvittämisen yhteydessä.

Nimeämispäätökset ovat salassa pidettäviä, mikäli niistä on mahdollista päätellä ilmoittajan tai ilmoituksen kohteen henkilöllisyys.

1.2.2. Käsittelytiimi ja sen tehtävät

Käsittelytiimiin nimetään kaksi henkilöä, joilla kummallakin on varahenkilöt. Käsittelytiimin jäsenet hoitavat tehtävänsä riippumattomasti ja puolueettomasti. Nämä henkilöt ovat ainoita, joilla on pääsyoikeus ilmoituskanavajärjestelmään. Jos käsittelytiimin jäsen on esteellinen käsittelemään saapunutta ilmoitusta, hänen on jätettävä asian käsittely välittömästi kesken. Käsittelyä jatkaa riippumaton henkilö. Käsittelytiimin yhteystiedot esitetään eettisen kanavan verkkosivulla.

Käsittelytiimin jäsenet ovat järjestelmän pääkäyttäjiä. Pääkäyttäjä hallinnoi käyttöoikeuksia ja voi poistaa ilmoituksia. Ilmoitusten poistamisesta tulee viesti kaikille käsittelijöille.

Käsittelytiimi saa tiedon ilmoituksesta ja tekee ensin alustavan arvion ilmoituksen merkittävydestä ja kuulumisesta soveltamisalaan. Käsittelytiimin jäsenet päättävät, kysytäänkö ilmoittajalta lisätietoa.

Alustavan arvion perusteella vaihtoehtona voivat olla seuraavat toimenpiteet:

1. Ilmoitusta ei käsitellä

Käsittelytiimi ei käsittele asiaa eettisen kanavan selvittämiprosessissa. Kanavaan kuulumattomuutta arvioidaan tapauskohtaisesti. Ilmoittajalle ilmoitetaan aina, jos asia ei kuulu kanavaan.

Käsitlemättä voidaan jättää muun muassa

- toistuvat tai aiemmin selvitetty ilmoitukset,
- vähämerkityksiset asiat, jotka arvioidaan ilmoittajansuojelulain soveltamisalaan kuulumattomiksi,
- ilmeisen paikkansapitämättömät ilmoitukset,
- työsuojeluun tai työsuhteisiin liittyvät asiat, joihin puuttumiseen on olemassa erillinen kaupunkitasoinen toimintamalli.

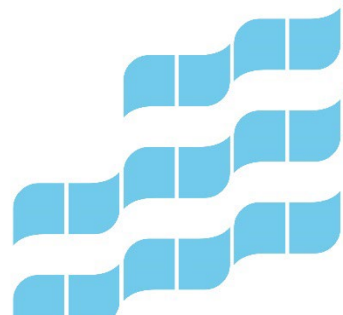
Asian käsittely voidaan myös siirtää toiseen prosessiin (esim. työsuojelu). Mikäli asiaa ei voi selvittää vaarantamatta ilmoittajan tietoja, ilmoittajalta pyydetään suostumus hänen tietojensa antamiseen. Ilmoituksen käsittelyn päättämisestä tai siirtämisestä ei voi valittaa. Käsittelyn päättäminen tai siirtäminen eivät vaikuta ilmoittajan saamaan suojeluun vastatoimilta.

2. Ilmoitus käsitellään ohjerkomuksena

Ilmoitus käsitellään ilmoittajansuojelulain soveltamisalaan kuulumattomana, aiheellisenä ilmoituksena. Käsittelytiimi ottaa asian käsittelyynsä, mutta näiden ilmoitusten käsittelyssä ei noudateta ilmoittajansuojelulain vaatimuksia käsittelijöiden nimeämisestä. Ilmoittajan tiedot suojataan, ellei asian selvittäminen edellytä ilmoittajan tietoja. Ilmoittajan tietojen antamiseen muille kuin nimetyille selvittäjille pyydetään suostumus ilmoittajalta. Näissä ilmoituksissa on usein kysymys kaupungin ohjeiden vastaisesta tai epäeettisestä toiminnasta.

3. Ilmoitus käsitellään ilmoittajansuojelulain tarkoittaman rikkomusilmoituksena

Asia tulkitaan ilmoittajansuojelulain soveltamisalaan kuuluvaksi, ja käsittelytiimi valmistelee asian eettiselle ohjausryhmälle. Tällöin linjaukset asiassa siirtyvät eettisen ohjausryhmän tehtäväksi.

Käsittelytiimi raportoi eettisen ohjausryhmän jäsenille kaikista saapuneista ilmoituksista ja toimenpiteistä. Selvittämismuistiot säilytetään ilmoitusjärjestelmässä.

Käsittelytiimin tehtävänä on ylläpitää tilannekuvaa käynnissä olevista selvityksistä, sekä niiden selvittämiseen nimetyistä henkilöistä.

1.2.3. Eettinen ohjausryhmä ja sen tehtävät

Eettinen ohjausryhmä muodostuu käsittelytiimin jäsenistä sekä muista nimetyistä jäsenistä. Eettisen ohjausryhmän linjaus kokouksessa edellyttää, että vähintään puolet ryhmän kokoonpanosta on paikalla kokouksessa. Kiireellisissä asioissa linjaus voidaan pyytää viestillä tai puhelimitse, jolloin siihen tulee saada kuittaus vähintään puolelta jäsenistä.

Eettisen ohjausryhmän puheenjohtajana ja sihteerinä toimivat käsittelytiimin jäsenet. Käsittelytiimin puheenjohtaja kutsuu ohjausryhmän koolle. Sihteerin laatii kokouksista muistiomerkinnot. Lisäksi ilmoituskanavajärjestelmään tehdään merkinnät käsittelyn pääkohdista ja tuloksista.

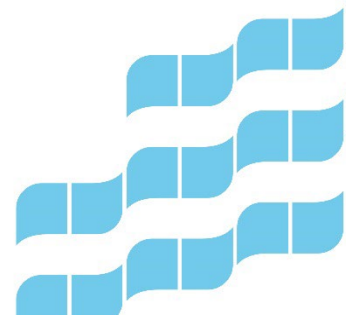
Ohjausryhmän tehtävänä on linjata ilmoituksen selvittämisen vastuutaho, alustava aikataulu ja prosessi sekä viestinnän toteutus.

Eettinen ohjausryhmä toimii käsittelytiimin tukena ja varmistaa asioiden moniammatillisen käsittelyn.

1.2.4. Ilmoitusten paikkansapitävyyden selvittäminen ja rikkomuksista seuraavat toimenpiteet

Selvittämisestä vastaavien on ryhdyttävä tarpeellisiin toimenpiteisiin ilmoituksen paikkansapitävyyden selvittämiseksi ja tarvittaessa rikkomiseen puuttumiseksi. Asiaa selvittäessä on vältettävä selvittämiskeinoja tai tiedon antamista niin, että todisteet rikkomisesta voisivat hävitä. Selvittäminen pidetään aina mahdollisimman pieneksi rajatun henkilöpiirin tiedossa. Selvittämisessä noudatetaan voimassa olevaa lainsäädäntöä. Esimerkiksi työelämän tietosuojalainsäädäntö asettaa reunaehdot toimenpiteille. Mikäli sisäinen tarkastus selvittää asian, selvittämisessä noudatetaan soveltuvin osin sisäisen tarkastuksen omia menetelmiä ja ammattistandardeja.

Selvityksen jälkeen varsinainen toimivalta puuttua rikkomukseen on hallintosäännön perusteella esimerkiksi esihenkilöllä, viranhaltijalla tai toimielimellä. Havaittu rikkominen pyritään lopettamaan mahdollisimman nopeasti. Lisäksi puuttumiskeinoina voi olla tarvittaessa työoikeudelliset toimenpiteet ja asian saattaminen rikos- tai muuhun viranomaistutkintaan. Lisäksi voi olla tarpeellista vaatia vahingonkorvausta tai muuta lain mahdollistamaa hyvitystä vahingoista. Rikosasioden ilmoittamisessa noudatetaan rikosasioden ilmoittamisesta annettuja konsernimääräyksiä. Linja

puuttumiseen on yhdenmukainen ja perusteltu. Puuttumistoimenpiteet dokumentoidaan kaupungin voimassa olevien prosessien mukaisesti.

1.2.5. Ilmoitusten säilyttäminen ja poistaminen

Eettisen kanavan käsiteltävät ilmoitukset poistetaan viiden vuoden kuluttua ilmoituksen saapumisesta. Säilytysaikaa pidennetään, jos ilmoitusten säilyttäminen on välttämätöntä laissa säädettyjen oikeuksien tai velvoitteiden toteuttamista varten tai oikeudellisen vaateen vuoksi. Ilmoitukset, tiedot ilmoituksen käsitelijöistä ja selvittämisestä sekä selvitysmuistiot säilytetään järjestelmässä viiden vuoden ajan. Mikäli säilyttäminen pidempään on välttämätöntä em. syistä, asian käsittely jatkuu kirjattuna asiana kaupungin päätöksentekojärjestelmässä, johon merkitään salaiseksi vireille tulon syyksi eettinen kanava. Asian tulo vireille eettisen kanavan kautta joutaa koko asian salassapitoon mikäli ilmoittajan tai ilmoituksen kohteen henkilötiedot voi päätellä asian käsittelystä.

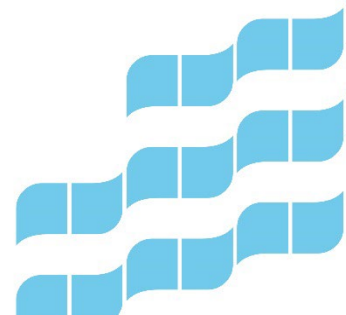
Henkilötiedot, joilla ei ole selvästi merkitystä ilmoituksen käsittelyn kannalta, poistetaan ilman aiheetonta viivytystä.

1.2.6. Tietosuoja, salassapitovelvollisuus ja henkilötietojen käsittely

Ilmoittajansuojelulaki asettaa sen soveltamisalaan kuuluvien ilmoitusten käsittelylle ja selvittämisvaiheelle erityiset tiedon turvaamisen ja suojaamisen vaatimukset. Tähtöna on suojata mahdollisimman hyvin ilmoittajan, epäilyn kohteena olevan henkilön ja muiden osapuolten tietoja. Vaatimukset koskevat sekä ilmoituksia käsittelevien ja selvittävien henkilöiden toimintaa, että tietojärjestelmien ominaisuuksia. Salassapitovelvollisuudesta on säädetty ilmoittajansuojelulain 32 §:ssä.

Ilmoituksen käsittelystä vastaava henkilö tai ilmoittajaa avustava tai neuvova on lain mukaan velvollinen pitämään salassa tiedon ilmoittajan henkilöllisyydestä tai asioista, joista henkilöllisyyden voi päätellä epäsuorasti. Salassa pidettävää tietoa ei ilmaista oikeudettomasti ilman ilmoittajan suostumusta. Ilmoittajan tai ilmoituksessa mainittujen henkilöllisyydet voidaan kuitenkin antaa ilmoituksen paikkansa pitävyyden selvittämiseksi nimetyille henkilöille, mikäli se on välttämätöntä.

Pääsääntöisesti eettisen kanavan kautta käsittelyyn tulleet asiat ovat kokonaisuudessaan salassa pidettäviä. Laissa on kuitenkin säädetty erikseen tilanteista, joissa ilmoituksen tietojen antaminen organisaation ulkopuolelle on sallittua. Sekä ilmoittajan että ilmoituksen kohteen henkilöllisyyttä koskevien tietojen julkisuudesta rikosprosessissa säädetään esitutkintalaissa, viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa sekä oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa annetussa laissa. Myös ilmoittajansuojelulaissa on tarkemmin kuvattu tilanteita, joissa tietoja saa antaa.

Jos ilmoitus vastaanotetaan muun kuin eettisen kanavan kautta tai jos sen vastaanottaa muu kuin ilmoitusten käsittelystä vastaava henkilö, ilmoituksen vastaanottajan tulee pitää salassa tiedot, jotka voivat paljastaa ilmoittajan tai ilmoituksen kohteen henkilöllisyyden. Ilmoituksen vastaanottajan tulee toimittaa ilmoitus alkuperäisessä muodossaan viipymättä ilmoitusten käsittelystä vastaavalle henkilölle. Käsittelystä vastaavat henkilöt on ilmoitettu eettisen kanavan sivustolla ajantasaisesti.

Jos ilmoitus tulee käsittelijöiden tietoon muuta kanavaa pitkin, ja se on tulkittavissa ilmoittajansuojelulain soveltamisalaan kuuluvaksi, käsittelijä dokumentoi saadun ilmoituksen tekemällä ilmoituksen ilmoituskanavapalvelun kautta. Ilmoitukseen merkitään, että käsittelijä on saanut ilmoituksen muulla tavoin.

Myös ilmoittajansuojelulain soveltamisalaan kuulumattomien, eettisen kanavan kautta tehtyjen ilmoitusten kohdalla ilmoituksen tiedot ja varsinkin ilmoittajan henkilötiedot pidetään mahdollisimman salassa. Salassa pidettävää tietoa ei saa oikeudettomasti ilmaista ilman ilmoittajan suostumusta.

1.3. Ilmoitettavat rikkomukset ja ilmoittajansuojelu

1.3.1. Ilmoittajansuojelu

Ilmoittajansuojelulain keskeisenä periaatteena on, että henkilö, joka havaitsee työssään tai työnsä yhteydessä väärinkäytöksiä, voi turvallisesti ja luottamuksellisesti ilmoittaa havaitsemistaan rikkomuksista, eikä ilmoittajan työnantaja tai muu organisaatio saa kohdistaa häneen epäedullisia vastatoimia tai seuraamuksia ilmoittamisen takia.

Vastatoimilla tarkoitetaan lähes mitä tahansa tekoa tai laiminlyöntiä, joka aiheuttaa ilmoittajalle perusteetonta haittaa. Vastatoimia voivat näin ollen olla esimerkiksi palvelussuhteen ehtojen heikentäminen, palvelussuhteen päättäminen, henkilön lomauttaminen tai epäedullinen kohtelu tai muut kielteiset seuraukset. Myös menettely, jonka tarkoituksena on rikkomista koskevan tiedon ilmoittamisen tai julkistamisen estäminen, on kiellettyä.

Ilmoittajansuojelulaissa on säädetty kolmiportaisesta ilmoitusjärjestelmästä. Ilmoittajan suojelun edellytyksenä on, että ilmoitus tehdään ensisijaisesti organisaation sisäiseen ilmoituskanavaan. Suojelua koskevia säännöksiä voidaan soveltaa myös ilmoittajaan, joka on tehnyt ilmoituksen oikeuskanslerin keskitettyyn ilmoituskanavaan tai toimivaltaiselle viranomaiselle. Viimesijaisena vaihtoehtona on rikkomista koskevan tiedon julkistaminen. Kahdessa viimeksi mainitussa tapauksessa ilmoittaja voi saada suojelua vastatoimilta, mikäli hän on noudattanut laissa määrättyä ilmoittamisjärjestystä. Lisäksi ilmoittajalla tulee olla perusteltu syy uskoa, että hänen tekemänsä ilmoituksen johdosta ei ole ryhdytty tai organisaatio on estynyt ryhtymästä

tarvittaviin toimiin, tai että ilmoittaja itse on vaarassa joutua ilmoittamisen vuoksi vastatoimien kohteeksi.

Ilmoittajan suojelun edellytyksenä on lisäksi, että ilmoittajalla on ilmoittamishetkellä perusteltu syy uskoa, että rikkomista koskeva tieto pitää paikkansa ja että tällainen tieto kuuluu lain soveltamisalaan. Ilmoittaja, joka tahallaan ilmoittaa tai julkistaa vääriä tietoja, voidaan tuomita sakkoihin. Lisäksi hän voi joutua korvaamaan ilmoituksen kohteelle aiheuttamansa taloudellisen vahingon.

Vastaavasti jos vastatoimien ja ilmoittamisen estämisen kieltoa rikotaan, on ilmoittajalle ja muulle ilmoittajansuojelulain 5 §:ssä tarkoitettulle henkilölle korvattava aiheutettu taloudellinen vahinko. Vastatoimien kohteeksi joutuneella ilmoittajalla tai muulla lain 5 §:ssä tarkoitettulla luonnollisella henkilöllä on oikeus saada hyvitystä vastatoimen aiheuttamasta loukkauksesta. Hyvitys olisi vastaava kuin esimerkiksi tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuslaissa. Hyvitystä on vaadittava kolmen vuoden kuluessa ilmoituksen estämisestä tai vastatoimien kiellon vastaisesta menettelystä.

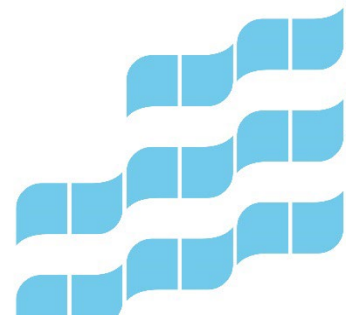
1.3.2. Ilmoittajansuojelulain soveltamisala

Ilmoittajansuojelulakia sovelletaan sellaisten henkilöiden suojeluun, jotka ilmoittavat ilmoittajansuojeludirektiivin liitteessä tarkoitetun Euroopan unionin lainsäädännön tai sen kansallisen täytäntöönpanolainsäädännön tai muun kansallisen lainsäädännön rikkomisista seuraavilla lainsäädännön aloilla:

1. julkiset hankinnat lukuun ottamatta puolustus- ja turvallisuushankintoja;
2. finanssipalvelut, -tuotteet ja -markkinat;
3. rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estäminen;
4. tuoteturvallisuus ja vaatimustenmukaisuus;
5. liikenneturvallisuus;
6. ympäristönsuojelu;
7. säteily- ja ydinturvallisuus;
8. elintarvikkeiden ja rehujen turvallisuus sekä eläinten terveys ja hyvinvointi;
9. Euroopan unionin toiminnasta annetun sopimuksen 168 artiklan tarkoittama kansanterveys;
10. kuluttajansuoja;
11. yksityisyyden ja henkilötietojen suoja sekä verkko- ja tietojärjestelmien turvallisuus.

Lisäksi lakia sovelletaan sellaisten henkilöiden suojeluun, jotka ilmoittavat:

1. Euroopan unionin varainhoitoa tai menojen toteuttamista tai unionin tulojen taikka varojen keräämistä koskevan lainsäädännön tai määräysten rikkomisesta;

2. Euroopan unionin tai kansallisten avustusten tai valtiontukien myöntämistä, käyttämistä tai takaisinperintää koskevan lainsäädännön tai ehtojen rikkomisesta;
3. Euroopan unionin tai kansallisten kilpailusääntöjen rikkomisesta;
4. Euroopan unionin tai kansallisen yritysten ja yhteisöjen verotusta koskevan lainsäädännön rikkomisesta taikka järjestelystä, jonka tarkoituksena on saada yritysten tai yhteisöjen verotusta koskevan lainsäädännön tavoitteen tai tarkoituksen vastaista veroetua; tai
5. muun kuin 1 momentin 10 kohdassa tarkoitetun Euroopan unionin tai kansallisen kuluttajan suojaamiseksi säädetyn lainsäädännön rikkomisesta.

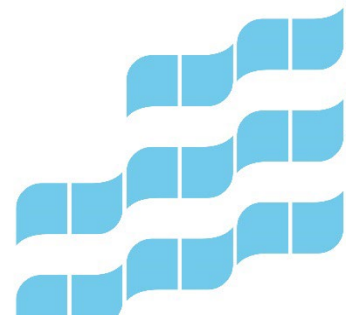
Yksittäisten rikkomusten kohdalla voi olla hyvin vaikea arvioida, kuuluvatko ne edellä lueteltujen lainsäädäntöalojen piiriin. Ilmoittajansuojelulain säätämiseen johtanut hallituksen esitys (HE 147/2022 vp) sisältää liitteen, jossa on lueteltu edellä mainituille lainsäädäntöaloille kuuluvia säädöksiä. Luettelo ei ole tyhjentävä, mutta se helpottaa sen arviointia, kuuluuko rikkomus ilmoittajansuojelulain soveltamisalan piiriin. Ilmoittajan tietoisuudelle ilmoitettavan tiedon kuulumisesta aineellisen lain soveltamisalaan ei kuitenkaan lähtökohtaisesti aseteta korkeita vaatimuksia. Ratkaisevaa on ilmoittajan vilpittömän mielen ilmoitushetkellä.

Lakia sovelletaan edellä mainituilla lainsäädäntöaloilla tekoihin tai laiminlyönteihin, jotka on säädetty rangaistavaksi, joista voi seurata rangaistusluonteinen hallinnollinen seuraamus tai jotka voivat vakavasti vaarantaa lainsäädännön yleisen edun mukaisten tavoitteiden toteutumista.

1.3.3. Vastatoimilta suojeltavat henkilöt

Ilmoittajansuojelulaissa säädettyjä suojelua koskevia säännöksiä sovelletaan ilmoittajaan, joka on saanut rikkomista koskevia tietoja työssään tai sen yhteydessä. Tyypillisesti ilmoittaja voi olla kaupungin työntekijä. Ilmoittajalta ja ilmoituksen kohteelta ei kuitenkaan edellytetä sopimussuhdetta, vaan ilmoittaja voi olla myös esimerkiksi entinen työntekijä, vuokratyöntekijä tai harjoittelija. Lisäksi ilmoittajana voidaan suojata työnhakijaa, jos hän on saanut ilmoitettavan tiedon työnhakuprosessin aikana. Ilmoittajansuoja soveltuu myös vapaaehtoistyöntekijään.

Suojaa voi saada myös itsenäinen ammatinharjoittaja tai toimeksiantosuhteessa oleva yrittäjä. Jos esimerkiksi yrittäjänä työtä tekevä henkilö tekee ilmoituksen epäilystä lainvastaisesta toiminnasta Tampereen kaupungin ilmoituskanavaan, hän on oikeutettu suojaan, jos tieto on saatu kaupungille toimeksiantona tehdyn työn yhteydessä. Suojelua voidaan soveltaa myös toimeksisaajien tai alihankkijayrityksen palveluksessa työskenteleviin henkilöihin, jos tällaisessa asemassa oleva henkilö tekee kaupungin toimintaa koskevan ilmoituksen.

1.4. Viestintä ja kouluttaminen

1.4.1. Raportointi

Käsittelytiimi raportoi kaikista ilmoituksista eettiselle ohjausryhmälle.

Saapuneista ilmoituksista ja niiden selvittämisen tuloksista raportoidaan niin, ettei tapausten henkilöt ole suoraan tai epäsuoraan pääteltävissä informaatiosta osana sisäisen valvonnan selontekoa tilinpäätöksen toimintakertomuksessa. Raportoinnista vastaa nimetty käsittelytiimi.

Sisäisen tarkastuksen selvittämät rikkomukset raportoidaan osana sisäisen tarkastuksen raportointia kaupunginhallitukselle. Ilmoittajan suojelun vuoksi raportoitava informaatio voi olla osin tai kokonaan salassa pidettävää.

1.4.2. Viestintä henkilöstölle ja koulutukset

Lain mukaisesti varmistetaan, että ilmoittajan saatavilla on selkeässä muodossa tietoa ilmoittamisesta, ilmoitusten käsittelystä ja ilmoittajansuojelusta. Tätä varten eettisen kanavan toiminnasta on koottu oma sivu kaupungin verkkosivuille, jota kautta pääsee myös tekemään ilmoituksen. Tarvittaessa nimetyn käsittelytiimin tai eettisen ohjausryhmän jäsenet voivat järjestää koulutusta eettisen kanavan toiminnasta myös pyynnöstä. Ilmoituskanavan viestinnän yhteydessä viestitään myös mahdollisuudesta ilmoittaa oikeuskanslerinviraston ylläpitämään keskitettyyn kanavaan.

2 Valvovan viranomaisen ilmoittajansuojelulain mukaiset tehtävät

Mikäli ilmoittajalla ei ole mahdollisuutta tehdä ilmoitusta kaupungin eettiseen kanavaan, voi ilmoituksen tietyissä tapauksissa tehdä myös oikeuskanslerinviraston hallinnoimaan keskitettyyn ulkoiseen ilmoituskanavaan. Ilmoittaminen ulkoiseen ilmoituskanavaan on mahdollista, jos ilmoittajalla on perusteltu syy uskoa, että sisäisen ilmoituksen perusteella toimenpiteisiin ei ole ryhdytty määrääjassa tai sen perusteella rikkomiseen ei voida puuttua tehokkaasti. Ulkoiseen ilmoituskanavaan voi myös tehdä ilmoituksen, jos ilmoittajalla on perusteltu syy uskoa, että hän on vaarassa joutua ilmoittamisen seurauksena vastatoimien kohteeksi.

Oikeuskanslerinvirasto arvioi ulkoiseen kanavaan saapuvat ilmoitukset ja siirtää ne toimivaltaisille viranomaisille. Se ei kuitenkaan tarkasta täyttääkö ilmoitus kaikki ilmoittajansuojelun tai soveltamisalan edellytykset, vaan lopullinen arviointi jää toimivaltaisen viranomaisen vastuulle.

Kunnissa toimivaltaisiin viranomaisiin luetaan rakennusvalvontaviranomainen (ympäristönsuojelu ja säteily- ja ydinturvallisuus) ja ympäristönsuojeluviranomainen (ympäristönsuojelu) sekä terveydensuojeluviranomainen (säteily- ja ydinturvallisuus)

ja elintarvikevalvontaviranomainen (elintarvikkeiden ja rehujen turvallisuus sekä eläinten terveys ja hyvinvointi). Tampereen kaupungilla nämä tehtävät sijoittuvat kaupunkiympäristön palvelualueen alaisuuteen.

Toimivaltaiset viranomaiset käsittelevät ja selvittävät ilmoitukset ilmoittajansuojelulain sekä oikeuskanslerinviraston ohjeiden mukaisesti. Toimivaltaisten viranomaisten on ilmoitettava vuosittain oikeuskanslerinvirastolle ilmoitusten perusteella tehdyt ratkaisut ja rikkomisten perusteella takaisin perittyjen varojen määrä sekä arvio rikkomisten aiheuttamasta taloudellisen vahingon määrästä.

Tällä konsernimääräyksellä kumotaan samasta asiasta konsernijohtajan päätöksellä 31.3.2023 § 58 annettu konsernimääräys TRE:1794/00.01.01/2023.

Juha Yli-Rajala
konsernijohtaja

Jakelu

konsernihallinto ja palvelualueet

